

розуміють «рефлексуючого», його особистісні особливості, емоційні реакції й когнітивні уявлення [2].

Рефлексія в професійній діяльності педагога, об'єктом якої стає цілісна особистість, спрямована на пізнання власного «Я». Вона дозволяє педагогові усвідомити необхідність пошуку особистого сенсу життя; систему своїх ціннісних орієнтацій, установок і моральних норм; свої інтелектуальні сили й можливості; необхідність пошуку свого місця в житті – такого, яке б дало можливість людині здійснити самореалізацію (самоактуалізацію, самоповагу). Осмислюючи власні духовні процеси, людина нерідко критично оцінює негативні сторони свого внутрішнього світу. І саме це робить особистість здатною до самовдосконалення. Пізнаючи себе, людина ніколи не залишиться такою, якою вона була колись.

Література

1. Абульханова-Славская К.А. Развитие личности в процессе жизнедеятельности. Психология формирования и развития личности / К.А. Абульханова-Славская / ред. Л. И. Анцыферова. Москва : Наука, 1981.– С. 19–44.
2. Алексеев Н.Г. Философские основания рефлексивного подхода. Рефлексивный подход к психологическому обеспечению образования / Н.Г. Алексеев // под ред. А.В. Карпова, И.Н. Семёнова, В.К. Солондаева. Москва-Ярославль : ИРПТиГО, 2004. – С. 11–17.

УДК 37.015.312:159.943:796.011.3(043.2)

ГАВРИШКО С. Г., ГАМАДА М.
Мукачівський державний університет

ВИХОВАННЯ ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ ЗАСОБАМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

На сучасному етапі цивілізаційного розвитку особливої актуальності набуває проблема створення умов для формування вольових якостей людини, без яких вона не здатна до самореалізації, реального сприйняття світу та можливості досягати значних успіхів у будь-якій діяльності[1]. У зв'язку з цим педагогічні проблеми формування вольових якостей виходять сьогодні на рівень пріоритетних в педагогічній науці.

Одним із основних завдань держави у галузі освіти є турбота про здоров'я нації, виховання фізично загартованого підростаючого покоління. Цим зумовлена необхідність посилення виховної складової у загальноосвітніх навчальних закладах України та визначення ефективних методик виховання учнів, здатних наполегливо навчатися у школі, переборювати різноманітні перешкоди в процесі життєдіяльності та ефективно займатися фізичним вдосконаленням[2].

Проблеми фізичного виховання учнів шкільного віку були предметом дослідження різних вчених. Так, організаційно-педагогічні основи удосконалення системи фізичного виховання школярів наведено у дослідженнях Л.В.Волкова, О.С.Куца, Т.Ю.Круцевич, Б.М.Шияна; диференційованому фізичному вихованню присвячені дослідження В.В.Веселової, Т.В.Петровської, Н.В.Москаленко; самостійним занять учнів

фізичними вправами молодших класів присвятили свої дослідження С.М.Козацька, А.Г.Сухарев, Д.Р. Хайбуліна.

Водночас на уроках фізичної культури процес навчання рухам і розвитку рухових якостей недостатньо узгоджуються з вихованням вольових якостей учнів початкової школи.

Засобами фізичної культури та спорту можна розвинути закладені потенційні рухові можливості для всебічного розвитку дитячого організму, і водночас сформувати моральні та вольові якості, які характеризують суспільно активну особистість, таким чином забезпечити підготовленість кожної людини до плідної праці, захисту Батьківщини та самореалізації в процесі життєдіяльності [3].

Формування особистості учня забезпечується через раціональний фізичний розвиток, ефективну фізичну підготовленість, інтелектуальний розвиток, виховання моральних та вольових якостей [4].

Ігровий метод організації рухової активності молодших школярів, його аналіз і контроль дає змогу спонукати учнів початкових класів до виховання наполегливості, сміливості, рішучості, ініціативності, витримки і самовладання[5]. В процесі підготовки до змагань і участі в них, створюються сприятливі умови для формування ділових взаєностосунків між учнями та педагогами, що посилює можливості впливу на виховання вольових якостей учнів.

Моделювання ситуацій щодо виховання вольових якостей рекомендуємо здійснювати за схемою: постановка завдань щодо формування конкретних вольових якостей; вибір адекватних педагогічних засобів та методичних прийомів, спрямованих на формування вольових якостей в процесі виконання конкретних завдань з урахуванням індивідуальних особливостей учнів; вибір завдань, спрямованих на самооцінку, самоконтроль і самообілізацію учнів при виконанні заданих фізичних вправ; поточна корекція дій учнів у процесі виконання фізичних вправ та індивідуальних завдань; підбиття підсумків за результатами виконання завдань.

В процесі виявлення вольових якостей учнів молодшого шкільного віку та особливостей їх формування, нами були розроблені комплекси фізичних вправ і методичні рекомендації, які сприяють формуванню вольових якостей, розвитку здібностей учнів у процесі формування особистості. Забезпечення систематичного підвищення труднощів при виконанні фізичних вправ здійснювалося шляхом їх підбору, поступового ускладнення умов виконання, збільшення інтенсивності й обсягу фізичного навантаження.

Так, для формування в учнів наполегливості необхідно забезпечувати: конкретизацію завдань і усвідомлення учнями значущості поставленої мети у процесі фізичної підготовки; проведення обов'язкового контролю за виконанням поставлених завдань з боку вчителя; поступове ускладнення вправ і умов їх виконання. При цьому на уроках фізичної культури слід використовувати переважно вправи на витривалість і на подолання втоми.

Основним засобом виховання в учнів витримки і самовладання у процесі занять фізичною культурою є фізичні вправи різної складності та

спрямованості, а також ускладнені умови їх виконання. В процесі моделювання виховних ситуацій особливе значення слід надавати труднощам, які виникають несподівано, і заздалегідь продуманим і запланованим учителем факторам, що впливають на поведінку учнів.

Формування у молодших школярів сміливості забезпечується підбором фізичних вправ, пов'язаних із ризиком та індивідуальними завданнями, які ще більше ускладнювали виконання вправ за умов досягнення оптимального результату.

Основним засобом розвитку рішучості є тренування з багаторазовим повторенням ситуацій, в яких учні самостійно приймали рішення.

Основною умовою виховання ініціативності є створення ситуацій, з яких учням треба знаходити вихід власними зусиллями. За такого підходу, як підтверджують результати дослідження, необхідно ставити перед молодшими школярами доступні за складністю завдання, які слід розглядати як своєрідні перешкоди, що створюють об'єктивні і суб'єктивні труднощі. Завдання, що перестають бути важкими, втрачають значення для виховання в учнів вольових якостей.

Таким чином, нами окреслені педагогічні рекомендації формування вольових якостей учнів молодшого шкільного віку в процесі фізичного виховання.

Література

1. Дослідження емоційно-вольової сфери : практикум із заг. психології / уклад. : Рудюк Н. Г., Дубчак Г. М. – Чернівці : Рута, 2005. – 65с.
2. Артющенко А.О. Виховання волі підлітків на заняттях з фізичної культури // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: Зб. наук. праць за ред. С.С. Єрмакова. – Харків: ХХІІ, 2003. – № 1. – С. 39–47.
3. Коханець П. П. Формування фізичних і вольових здібностей у дітей молодшого шкільного віку в процесі спрямованої фізичної підготовки : дис. ... канд. наук з фіз. виховання і спорту / Коханець П. П. – Переяслав- Хмельницький, 2006. – 189 с.].
4. Кононко О.Л. Соціально-емоційний розвиток особистості : навч. посіб. для вищ. навч. закладів / О.Л. Кононко - К.: Освіта, 1998. – С. 165-170.
5. Абрамов В., Борисов Ю Рухова активність і здоров'я. Оцінка рівня здоров'я дітей шкільного віку // Концепція розвитку галузі фізичного виховання і спорту в Україні: Збірник наукових праць. – Рівне: РВЦ Міжнародного університету «РЕГГ» імені академіка Степана Дем'янчука, 2003. – Ч. 1. – С. 122 – 126.

УДК [37.015.3:796.011.3-027.236]:373.3.011.3-057.874(043.2)

ГАВРИШКО С. Г., ПЩЕНКО Н. І.
Мукачівський державний університет

УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Негаразди в економічній галузі та політичному житті України значно послабили навчально-виховну сферу суспільства, в результаті чого проблеми фізичного виховання віддалилися на останній план. Сучасна школа, у зв'язку з постійними реформами освітньої галузі, незадовільною матеріальною базою і

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>